

Напрями розвитку сучасної вищої освіти в галузі судово-експертної діяльності України

Дар'я Давиденко

Канд. економ. наук, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9124-9511>, e-mail: davidenko.dasha@ukr.net

Юлія Костенко

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5870-1502>, e-mail: yuliakostenko26@gmail.com

Розглянуто актуальні напрями розвитку вищої освіти за судово-експертним профілем в Україні. Представлено проблемні питання отримання спеціальної вищої освіти судового експерта та визначено шляхи їх розв'язання через призму державної політики в умовах воєнного стану.

Ключові слова: атестація; вища освіта; судово-експертна діяльність; напрями розвитку; підготовка; судова експертиза.

Directions of the Development of Modern Higher Education in the Field of Forensic Expert Activities in Ukraine

Daria Davydenko, Yuliia Kostenko

The paper considers the current trends in the development of higher education in the forensic expert profile in Ukraine. The problematic issues of obtaining a specialized higher education of a forensic expert are presented and the ways of their solution are determined through the prism of state policy under martial law.

Keywords: certification; higher education; forensic expert activity; development directions; training; forensic examination.

Наказом Мін'юсту України №301/5 від 03.03.2015 р. затверджено «Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів» (далі — *Положення*) [1], яке передбачає порядок проведення атестації з метою присвоєння та підтвердження кваліфікації судового експерта. Відповідно до зазначеного Положення, однією з основних і обов'язкових умов присвоєння кваліфікації судовому експерту є наявність вищої освіти другого рівня ступеня магістра за відповідною спеціальністю. А значить, в Україні актуальним залишається процес підготовки судового експерта з кваліфікацією магістра за для дотримання вимог ЦЕKK.

Через те, що більшість експертних спеціальностей потребують саме юридичної освіти в галузі знань 08 Право, постає логічне питання щодо можливостей отримання такої освіти в Україні в межах судово-експертного профілю. Хоча вища освіта за спеціальністю 081 Право не є дефіцитною у країні, а перелік закладів вищої

освіти, що здійснюють підготовку магістрів-здобувачів, за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти [2] налічує 119, в Україні фактично відсутні освітньо-наукові програми, за якими індивідуально готуються фахівці судові експерти з певної галузі.

Отже, вища освіта для майбутнього судового експерта є загальноспрямованою та не передбачає набуття компетентностей у відповідності до переліку експертних спеціальностей у Положенні [1]. Практичний досвід роботи та знання в галузі судової експертизи здобувач може отримати винятково за результатами стажування в судово-експертній установі та проходження відповідної підготовки. Отже, базові знання в галузі судово-експертної діяльності отримати під час навчання у закладах вищої освіти неможливе в Україні, що стимулює галузь до розвитку та розв'язання проблемних питань, особливо в умовах воєнного стану та за наявності високої потреби у діяльності судового експерта як суб'єкта системи забезпечення правосуддя у країні.

Незважаючи на війну в Україні, пріоритетними напрямками державної політики щодо розвитку вищої освіти залишаються [3, 4]: особистісна орієнтація освіти, підвищення її якості, оновлення змісту, запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, інтеграція вітчизняної вищої освіти до європейського та світового освітніх процесів.

Тобто, поєднуючи загальнодержавні тенденції розвитку вищої освіти та потреби у підвищенні якості підготовки магістрів-судових експертів, запропоновано такі напрями удосконалення сучасної вищої школи:

- 1) розроблення освітніх навчальних програм за юридичним профілем, що враховує індивідуальні дисципліни, спрямовані на здобуття фахових компетентностей судового експерта-криміналіста, судового експерта-оцінщика тощо;
- 2) оновлення змісту наявних навчальних планів за спеціальністю 081 Право з метою врахування індивідуального навчання фахівця, що має бажання стати судовим експертом;
- 3) запровадження інноваційних технологій для покращення умов викладання навчальних дисциплін для тих, хто вимушено здобуває вищу освіту дистанційно;
- 4) запровадження практики стажування в лабораторіях судово-експертних установ Мін'юсту України та інших відомств для здобуття реального досвіду роботи за фахом;
- 5) організація співпраці з установами європейських партнерств для обміну знаннями в судово-експертному просторі.

На нашу думку, представлений перелік напрямів розвитку вищої освіти у галузі судово-експертної діяльності в Україні не є вичерпним, але визначає основні положення, що мають враховуватись для формування пріоритетних компонент глобальних перспектив вищої освіти в умовах війни.

Перелік джерел посилання

1. Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : затв. наказом Мін'юсту України від 03.03.2015 р. № 301/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення: 25.03.2024).
2. Єдина державна електронна база з питань освіти. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. URL : <https://registry.edbo.gov.ua/search/> (дата звернення: 25.03.2024).
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змін. та допов.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 25.03.2024).
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів : пост. Кабміну України від 19.05.2023 р. № 502. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.03.2024).